

Panu Laivavarvi

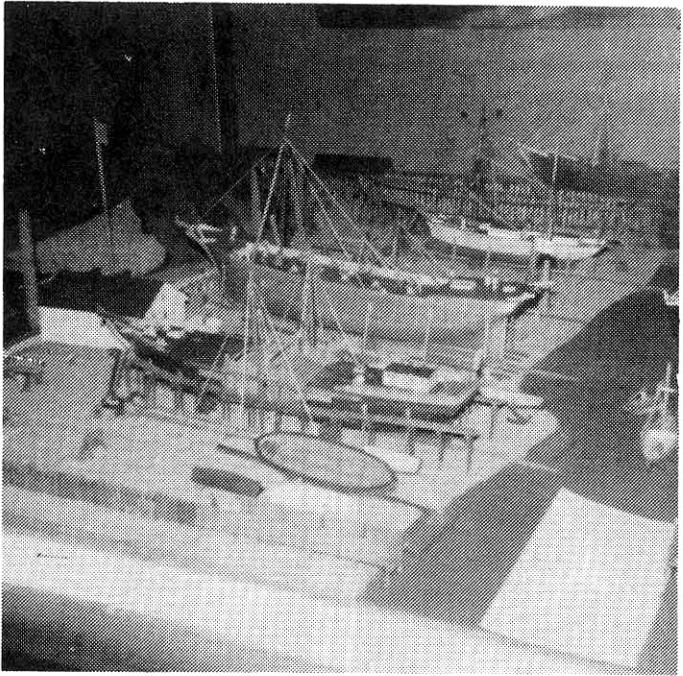
EN ihmettelisi, vaikka otsikkosana näyttäisi varsinkin nuoren lukijan silmissä vieraalta, mutta historian, saati sitten merenkulun harrastajille se on tuttu.

Pöydällänni on yli talven maannut kuva, joka nyt julkaistakoon. Se esittää Hampurin laivavarvia eli osaa siitä ja on oma näppäämäni syyskuulta 1977. Tietenkään se ei esitä nykyisen miljoona-Hampurin varvia, vaan varvia vanhan ajan purjelaivakaudelta, josta vanhat sanovat, että silloin olivat laivat puuta ja miehet rautaa. . .

KUVAN olen ottanut ensi käynnilläni Hampurin historiallisen kaupunkimuseon pienoismallista. Siinä näyttää olevan etualalla kaksi isonlaista alusta, luultavasti rakenteilla, ja kolmas iso laiva takana oikealla ehkä korjausta ja kunnostusta varten, samoin kuin sen tällä puolen muita pienempi kaksimastoinen, tuo valkeakylinen. Voisikoohan olla priki, vaikka se minusta vaikuttaa sellaista isommalta! Katsojaa lähinnä on kyljellään iso avonen.

Mittasuhteet ehkä selviävät (asiantuntijalle) vertailemalla laivoja altaassa oikealla kelluvaan yksimastoiseen "sluuppiin". Julkaisen kuvan senkin takia, että silmiini ei ole sattunut kuvaa yhdestäkään Oulun laivavarvista, niin monesta varvista kuin olenkin kuulut: Pikisaaren, Korkeasaaren ja Kuusisaaren varveista, Toppilan ja Varjakan varveista, Pateniemen suuresta laivavarvasta; **Wacklinien, Bergbomien, Snellmanien, Franzien, Candelinien, Hedmanien, Fabritiusten, Nylanderin, Niskojen**, vain muutamia redarisukuja summamutikassa mainitakseni.

EHKÄPÄ yhdestäkään

Oulunseudun purjelaivakauden laivavarvista ei ole kuvaa — vai onko piirrosta, maalausta, valokuvaa?

Mahtoiko koko sana, varvi, sen kauden jälkeen elääkään, vaikka niin puu- kuin rautalaivoja senkin jälkeen oli jokunen lyötävä, nostettava telakalle ja kallistettava ja korjattava ja taasen laskettava vesille. Rautalaivojen rakentaminen jäi Oulussa vähiin, mutta joitakin sentään syntyi Pikisaaresa, vaikkakaan ei valtameripurjehdukseen.

Joka tapauksessa kai selvisi, mikä se varvi on! Ja kun tervaporvarit löivät kättä päälle, että —lyötäisiin laiva, niin tarkoitti se sitä, että seuraavaan purjehduskauteen mennessä olisi vesille lykättävissä uusi priki tai kuunari tai peräti parkki tai fregatti.

Sopivia asioita muistettaviksi nyt, kun monenmonet erikokoisten veneiden omistajat illasta iltaan ahertavat ja ähertävät kunnostaakseen aluksensa soutu-purjehdus- tai ajokuntoon! Sitäpaitsi Hampurin satama täyttää 800 vuotta. . .

Varjakan varvista muistan, että siitä kertoi

minulle ensimmäisen keran Ravanderin isännöitsijä, prokuristi **Elli Saastamoinen**, entinen kesänäapurini Varjakasta. Äskettäin viimeiselle matkalleen lähtenyt lähes 92 vuotta elänyt Elli Saastamoinen tuli Varjakan saareen lähes 90 vuotta sitten, kun isäntä, Erkki Saastamoisesta, tuli perusteilla olleen uuden sahan rakennuttaja ja sahanhoitaja, sen sittemmin maailmankuulun "Uulejon".

Saastamoiset asettuivat asumaan "Ransseenin kateenilta" ostettuun taloon, kuin kartano, jonka olemassaolokaan ei enää moni salolainen muista, kun koko komeus paloi silloin syksyllä 1919 lautatarhan mukana. . .

Elli Saastamoinen muisti. Hänellä olivat tallella sekä kuvat että tarinat, perimätiedot niin Franzenien muinaisilta ajoilta kuin omat tiedot sahan rakentamisen ja toiminnan ajoilta. Tarmokas tyttö joutui toimimaan isänsä ampageijarina, usein oikeana kätenä.

Niin, niillä "Ransseeneilla" oli varvi Wähä-Warjassa jo ennen Krimin sotaa. . .